

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Art. 6. Vtrum scientia hæc fuerit distincta per diuersos habitus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

Confirmatur, Quia comprehendebat naturas omnium rerum creaturarum per hanc scientiam: ergo etiam videbat in illis omnes effectus. Vnde etiam sequitur propriè loquendo non potuisse vti discursu per hanc scientiam, scilicet eo modo quo nos: Quia eodem conatu ferebatur in causas & effectus, & eorum connexionem. Etsi enim erant fortè plures actus, quibus cognoscebat causam, & effectus, & horum connexionem; tamen censebantur vnus: nam alter ex altero necessariò resultabat. Vnde quod hïc dicit D. Thomas hanc scientiam potuisse esse collatiuam, intellige de discursu impropriè dicto.

ARTICVLVS IV.

Vtrum hac Scientia in Christo fuerit maior, quàm sit Scientia Angelorum?

20
Fuit perfectior Angelicâ scientiâ.

Respondetur; Hanc scientiam fuisse perfectiorem scientiâ Angelicâ; tum, ratione claritatis, & certitudinis (est enim in suo ordine, scilicet supernaturali clara & perfecta:) tum, ratione multitudinis obiectorum; quia extendit se etiam ad obiecta supernaturalia. Hinc sequitur hanc scientiam fuisse essentialiter perfectiorem omni scientiâ, quæ intellectui humano vel Angelico possit esse naturalis: quia nullâ scientiâ naturali creaturæ, possunt euidenter cognosci secreta cordium, mysteria gratiæ, & futura contingentia; quæ tamen per scientiam infusam cognoscuntur.

21

Etiam circa naturalia.

Dices; Hinc quidem sequi illam esse perfectiorem Angelicâ, qua parte versatur circa non naturalia, non tamen qua parte versatur circa res naturales. Vnde quidam existimant hanc scientiam, ex hac parte, non fuisse perfectiorem scientiâ Adæ. Sed hoc omninò fallum est: Adam enim non cognoscebat perfectè naturam Angelicam; sed ea dumtaxat quæ naturalem caprum intellectus humani non excedunt; vt sunt corporalia; spiritalia autem valdè imperfectè. Christus autem perfectè cognoscebat omnes substantias spirituales. Deinde Christus per hanc scientiam cognoscebat supernaturalia: ergo per idem lumen superioris ordinis penetrabat etiam veritates naturales altiori modo quàm homo vel Angelus. Patet consequentia, Quia sicut eandem veritatem altiori modo cognoscit Angelus, quàm homo, eo quòd habeat altius lumen; ita Christus cum haberet sublimius lumen quàm Angelus, nempe supernaturale; cognoscebat etiam veritates naturales altiori modo, quàm Angelus vel homo. Quòd autem D. Thomas hïc addit hanc scientiam fuisse imperfectiorem Angelicâ, quantum ad modum cognoscendi naturalem animæ humanæ, qui est per conuersionem ad phantasmata, & per discursum; difficile est ad intelligendum.

ARTICVLVS V.

Vtrum hac Scientia fuerit Habitualis?

22
Fuit habitualis.

Respondetur; Non solum actus, sed etiam habitus scientiæ infusæ Christo inerat. Ita

D. Thomas hïc, & communior sententia Theologorum dist. 14. in 3. Ratio est; Quia alioquin ipsius intellectus non fuisset intrinsecè potens, nec habuisset debitam proportionem ad actus huius scientiæ; nam hæc potentia & proportio est per habitum. Confirmatur, Quia hæc scientia erat supernaturalis: atqui ad actus supernaturales non habemus perfectam potentiam, nec debitam proportionem, nisi per habitus, quibus illi actus sunt connaturales.

ARTICVLVS VI.

Vtrum hac Scientia fuerit distincta per diuersos Habitūs?

Notandum est; In hac scientiâ tria posse considerari. Primum est, Lumen intellectuale, seu habitus, se tenens ex parte potentia, quo potentia completur & redditur efficax. Secundum est, Species intelligibilis representans obiectum, eiusque locum seu præsentiam supplens. Tertium est, Actus seu operatio. Quæ tria etiam suo modo in scientia beatifica reperiuntur.

23

Distincta secundum multas species.

Dico Primò; Hæc scientia infusa, erat distincta secundum multas species intelligibiles. Est communis sententia Doctorum, præter Marfilii q. 10. art. 2. qui putat in hac scientia tantummodo vnicam speciem intelligibilem fuisse, quæ posset omnia representare. Sed contrarium est longè probabilius. Primò, Quia per hanc scientiam Christus intuetur res diuersissimas; naturales, supernaturales, spirituales, corporeas; idque in omnibus rerum generibus: Atqui videtur excedere conditionem speciei creatæ, vt vna existens, hæc omnia, distinctè vt in se sunt, secundum omnes suas differentias representet; hoc enim videtur proprium diuinæ essentia. Secundò, Quia hæc scientia debebat esse minùs simplex quàm beatifica, cum sit inferior: ergo per plures species distincta. Tertio, Quia vna scientia per vnam speciem potest habere actum adequatum illi speciei, vt communior sententia Doctorum tenet: At Christum per hanc scientiam non cognoscebat omnia vnico actu, vt suppono: ergo non conueniebat vt haberet vnicam speciem.

24
Species hæc erant perfectiores & vniuersiores quàm præmissi Angeli.

Dico Secundò, Hæc species erant perfectiores & vniuersiores, quam species intelligibiles Angelorum, etiam supremorum; ac proinde pauciores. Est communior sententia Doctorum. D. Tho. in 3. d. 14. a. 3. quæstion. 4. etsi hïc contrarium teneat. Richardi eadem dist. & passim recentiorum. Scotus vult eas fuisse perfectissimas, quæ per diuinam potentiam fieri possunt (quamuis hoc non sit necessarium) censet tamen non fuisse vniuersiores.

Scotus.

Sed Probatur; Consentaneum erat vt Anima Christi haberet altiore & vniuersiore modum intelligendi omnia in proprio genere, seu per cognitionem vespertinam; quàm Angeli illisque antecelleret, non modo in claritate, sed etiam in generalitate intelligendi. Ergo &c.

Obiectum.

Dices, Consentaneum erat vt Anima Christi superaret Angelos in perfectionibus supernaturalibus, non tamè in ijs quæ Angelis erant naturales: atqui hæc scientia infusa est Angelis naturalis: ergo in eâ Christus non debebat excellere.

Sed

Solutur.
Hac Christi
scientia
non erat
Angelis
connatura-
lis.

Sed contrà; hæc scientia fuit perfectior & altioris ordinis, quam scientia Angelica (vt ostensum est art. 4.) ergo non est Angelis connaturalis, imò nec potest esse connaturalis alicui creaturæ: quia per hanc cognoscuntur mysteria supernaturalia, & futura contingentia, quæ à nulla creatura naturaliter cognosci possunt. Ergo sicuti reliqua dona supernaturalia in Christo sunt multò excellentiora, quàm in Angelis; ita etiam tota hæc scientia, & ratione luminis, & ratione specierum intelligibilium. Confirmatur; quia lumen huius scientiæ est efficacius, & altioris ordinis, quàm lumen naturale Angelicum: ergo & species intelligibiles illi proportionatæ, sunt perfectiores & vniuersaliores. Nam species intelligibiles accommodantur, & vcluti adæquantur lumini, cui deseruiunt; non autem perfectioni naturali intellectus.

Obiectio.
Species illæ
erant super-
naturalia.
Solutur.

Dices Secundò, Hæc scientia est tantum supernaturalis ratione luminis, non autem ratione specierum intelligibilium; sicut patet in fide & in prophetia. Sed contrà; hinc sequeretur hanc scientiam esse valde imperfectam, & quasi dimidiatam: eum enim duo requirantur ad perfectam cognitionem, scilicet lumen, & species lumini proportionatæ, hæc scientia constaret dumtaxat lumine, & careret proprijs speciebus sui ordinis. Vnde Christus per hanc scientiam nihil supernaturale perfectè & distinctè cognosceret. Nec valet similitudo de fide & prophetia; quia sunt cognitiones imperfecte, & assensus seu iudicium in his tantum est supernaturale; apprehensio autem est naturalis & imperfecta per conceptus extrinsecos & conotatiuos, id est, haustus ex rebus sensibilibus. Nec obstat Ratio D. Thomæ: quia etiamsi perfectiones naturales accommodentur naturæ; supernaturales tamen non semper naturæ angustijs & humilitati accommodantur; sed subleuant interdum naturam ab imperfectione naturali, ad suam perfectionem & sublimitatem; vt patet in lumine gloriæ. Quòd si istæ species deberent accommodari naturali capacitati mentis humanæ, non possent repræsentare omnia indiuidua, proprietates, & accidentia vnius naturæ specificæ; quod tamen vult D. Thomas iuxta expositionem Caietani.

DVBIVM I.

Utrum Lumen huius Scientiæ sit etiam multiplex instar specierum?

25
Lumen
erat sim-
plex.

Respondeo; Hoc lumen esse tantum vnicum, & vnum numero habitum. Ita D. Thomas hic ad 3. Et clarius in 3. dist. 14. a. 3. quæstionc. 4. & alij passim.

Ratio Est; quia quòd lumen est altius, eò plura potest attingere: Sicut patet in lumine naturali Angelico, quod etsi vnum sit, tamen per varias species plurima potest cognoscere, non solum spiritalia, sed etiam corporalia: ergo multò magis lumen supernaturale, quod non solum est habitus quidam, sed etiam potentia quædam supernaturalis tribuens posse; poterit se ad omnia spiritalia & corporalia, naturalia & supernaturalia extendere. Quod etiam potest confirmari exemplo fidei & charitatis, quæ ad plurima se extendunt, etsi in se sint simplices habitus.

DVBIVM II.

Utrum hæc Scientia Infusa habeat vnum actum sibi adæquatum?

Respondeo; Non habere vnum, sed successiue plures distinctos numero vel specie: simul autem habet vnum actum perfectum, vni speciei intelligibili adæquatum.

26

Prior Pars probatur, Quia omnia corporalia & spiritalia, omnia naturalia & supernaturalia, omnes substantiæ & accidentia, non possunt vnico actu clarè & distinctè cognosci; præsertim cum non cognoscuntur in aliquo superiore obiecto; sicut in essentia diuina: atqui ad hæc omnia hæc scientia se extendebat. Adde hoc esse proprium lumini gloriæ, vt habeat vnum actum sibi adæquatum, quo ad omnia sua obiecta se extendat.

Non erat
vnius actus

Secunda Pars patet, Quia actus huius scientiæ sunt varij: alij enim sunt intuitiui, alij abstractiui; alij à priori, alij à posteriori; alij in testificante, alij in reipsa. Valde autem probabile est numquam hanc scientiam esse otiosam, sed semper in aliquo actu; sicut scientia Angelica.

Sed varij.

Tertia Pars patet, quia species infunduntur in ea vniuersalitate, vt commensurentur luminis efficacitati; & tantum repræsentant, quantum lumen se potest simul vnico actu extendere (hec enim alia conueniens ratio dari potest limitationis specierum:) ergo actus adæquatus vni speciei, est adæquatus lumini, quatenus in vnum actum potest se ctere, seu excitare; ac proinde lumen habens illum actum, non potest habere alium perfectum. Quæ omnia confirmari possunt exemplo cognitionis Angelicæ.

Actus per-
fectus erat
vni sue
speciei ad-
æquatus.

DVBIVM III.

Quale sit hoc Lumen scientiæ Infusæ?

Respondeo; Probabile est, non esse reipsa distinctum à lumine gloriæ; sed esse ipsummet lumen beatificum, quatenus vtitur speciebus intelligibilibus ad cognoscendas res in proprio genere, per cognitionem vespertinam. Sicut enim lumen naturale Angelicum primò & necessariò fertur in ipsam essentiam Angelicam, cui ipsum est naturale, & in ea quæ in essentia continentur; secundariò autem per species intelligibiles fertur in alia obiecta spiritalia & corporalia: ita lumen beatificum quod est participatio suprema luminis diuini, primò & necessariò fertur in essentiam diuinam, tamquam primarium obiectum sibi connaturale, simul attingens ea quæ in ipsa, vt in causa continentur; secundariò autem per species intelligibiles fertur in alia obiecta tum supernaturalia, tum naturalia.

27
Non differt
à lumine
gloriæ.

Ratio est; Quia quòd lumen est sublimius, eò ad plura se extendit; vt patet inductione. Et confirmari potest exemplo luminis Angelici, quod non solum ad spiritalia, sed etiam ad corporalia se extendit. Itè exemplo charitatis, quæ etsi primariò diligit Deum, & bonitatem increatam; tamen secundariò fertur etiam in bonitatem creatam, tum supernaturalem, tum etiam naturalem. Contrarium tamen etiam probabiliter defendi potest; scilicet, lumen huius scientiæ à lumine beatifico distinctum esse.

Quòd subli-
mius eò ad
plura se
extendit.

Negari Tamen non potest, quin lumen beatificum etiam se ad res creatas extendat.

Vide l. 2. de
Summo bo-
no c. 10. n.
73.

QVÆST.